[Additional information: https://gs.hu.museum-digital.org/object/44976 vom 2024/03/29]

Pannonhalma Főapátsági Múzeum / Mudrák Attila [CC BY-NC-SA]

Object:	Koronázási palást másolata
Museum:	Pannonhalmi Főapátsági Múzeum Vár 1. 9090 Pannonhalma 06-96/570-207 muzeum@osb.hu
Collection:	Iparművészeti textil gyűjtemény, Iparművészeti gyűjtemény
Inventory number:	PFM.IMT.25.1

Description

Bizánci bissus szövet XVIII. sz. vörös béléssel a koronázó palást hasonmása. Szövete ma kékes viola színű, egykor bíbor bizánci selyem, négylevelű apró zöld rozettákkal, sávok között. A szöveten keresztül húzott arany fémszállal átsodrott selyemmel és sodrott tiszta selyemmel készült a hímzés. Közepén villa alakú kereszt, a szövet peremével párhuzamosan pedig egy szélesebb és egy keskenyebb körívű sávra tagozódik. A kereszt hosszanti szárát meander alakú keretben felül Krisztus álló alakja, alul trónoló alakja szakítja meg. A kereszt száraiból alkotott két felső háromszögben angyaloktól tartott kisebb mandorlában balra Mária, jobbra szivárványos ülő áldó Krisztus alakja. A kereszt szárain angyalok mellképei sorakoznak medalionokban. Majd 8-8 próféta következik. Az első körpár felső szalagján olvasható a latin felajánlás. Anno incarnacionis XPI MXXXI INDICCIONE XIIII A STEPHANO REGE ET GISLA REGINA CASULA HEG OPERAA - ET DAA - ECCLESIAE SANCTAE MARIAE SITE IN CIVITATE ALBA. / Ezen miseruha Krisztus megtestesülésének 1031 évében a XIIII. indictióban István király és Gizella királyné által a Fehérvár városában lévő Szent Mária templom számára készült és adományoztatott. Az alakokat feliratok kísérik és a nagyobb körövben a mennyei jeruzsálemet jelképező építészeti keretben az apostolokat láthatjuk, az építmények tetején a harcoló egyházat jelképező apró küzdő alakokkal. Az alsó sávban indák és madarak által megszakított medaillonokban szentek félalakjait láthatjuk, köztük középen a két adományozót: István királyt és Gizella királynét. István jobbjában lándzsát, baljában országalmát tart. Öltözete: derekán övvel átkötött tunica és jobb vállán boglárral megerősített köpeny. Gizella királyné díszes paszományokkal szegett ruhát és férjéhez hasonló koronát visel, jobbjában templomot tart. A királyi pár között, a kereszt alsó szárán elhelyezett kisebb korongban Imre herceg arcképe, aki a miseruha adományozásának évében halt meg. A miseruha pragmatikus, a Megváltó diadalát, a mennyei Jeruzsálemet és István király házának égi oltalmát fejezi ki. A művész nagyszabású tervező, a nyugati ikonográfia és a bizánci eredetű ornamentika teljes ismeretével komponálta meg a miseruhát. A római és a bizánci hatást szerencsés kézzel olvasztotta össze a művész. A nagy

művészt, akihez hasonló nem sok volt az akkori európai textilművészetben, nem ismerjük. A gallér stílusa szerint a miseruhát a XI. sz. végén átalakították.
Jelenlegi tárolóbútorának mérete: Mag: 120; Szél: 308; Mélys: 140 cm.

Basic data

Material/Technique:	Selyemmuszlin alapon barnára fakult fekete (tinta), sárga, zöld és (egykor feltehetően) kék színekkel (földfestékek?), 18. századi vörös taftra rádolgozva, javítva, 1 cm széles ripszszalaggal körülszegve.
Measurements:	M: 136 cm, Átm: 297 cm

Events

Created	When	1613
	Who	
	Where	Vienna

Literature

- Takács Imre (1996): Mons Sacer 996-1996. Pannonhalmi Főapátság
- Tóth Endre és Szelényi Károly (1996): A magyar szent korona. Bp. Kossuth Kiadó